

Алекс Болдин

Среща на Йолковица

Всяка година на втори юни посещавах връх Околчица за да видя тържественото честване на героичния подвиг на Ботевата чета. Като традиция, след тържеството се отбивах и до местността Йолковица където е лобното място на Христо Ботев. Там, на това закътано в шубраци място, е поставена една неголяма проядена от дъждовете варовикова скала с издялан на нея надпис: „Изпълни се пророчеството твое. Жив си ти!“. На тоя ден, тя е покрита с венци и с много букети планински цветя, свежи и разноцветни.

И тази година, още не дочакал завършването на тържеството, с моя по-млад приятел тръгнахме да положим и нашите скромни букетчета на онова свято място.

На отклонението от главната пътека, в подножието на връх Канарата има поставена табела указваща посоката. Там, на грубо скованата пейка, бяха поседнали две изтощени от дългия преход момичета които очевидно не бяха от врачанския район и силите им сигурно бяха стигнали до тук. Запалили по цигара, едното любопитно ни запита:

– Какво има на лобното място?

– Ами, има една скала с надпис и сигурно много цветя, отвърнах. Тръгнали сме за там. Само на пет минути път е от тук. Елате с нас ще ви го покажем.

Отговорът ми сигурно ги разочарова или пък се побояха, кой знае, но замълчаха и ние продължихме нататък с приятеля под прежурищото обедно слънце.

Пътеката се виеше между глогови храсти. По нея пролазваха торни бръмбари, жузаха насекоми, отляво и отдясно подплашени от стъпките ни, се шумугваха гущери. Вляво долу, тъмнееше млада борова гора, която препречваше погледа към долината на Йолковица.

Вече приближавахме и всеки миг очаквахме да видим скалата, но когато тя се появи спряхме изненадани.

Там, на самото лобно място имаше един възрастен, самотен човек, който изправен в цял ръст бе застинал неподвижно и като че ли прегръщаше скалата. Бяхме още далеч и не можехме да видим точно какво прави. Но имаше нещо познато в този човек. Струваше ми се че съм го виждал много пъти, но не можех да си спомня къде.

Колоритна фигура с широка прошарена брада, дълга сейната коса, характерна стойка. Липсваше само юнашки изпъчения корем. Човекът бе слаб, леко прегърбен.

– Ха, та това е скулпторът Цвятко Йорданов! С големият му син бяхме приятели!

– Да, така е, няма врачанин да не го познава! Не съм го виждал от години! Какво ли прави тук, че не е на тържеството?

Наближихме, поздравихме го приветливо, като стар приятел. Той очевидно не се изненада. Не ни познаваше, но беше свикнал на подобни поздрави. Като всяка много популярна и контактна личност.

– Здравейте момчета! Сигурно се чудите какво правя?

Загорялото му червендалесто лице, покрито със остри дълбоки бръчки, ни се усмихна приветливо. Зад стъклата на големите очила, очите светнаха живо.

– Виждате ли го тоя надпис! Аз съм го дялал! Преди трийсет и седем години! Багряна написа стиха!

Е, вече това си беше изненада, защото въпреки че бяхме и двамата врачани, не знаехме тоя факт. Нашата изненада бе очевидна и за него защото, започна да обяснява подробно.

– Тоя камък не е бил винаги на това място! Беше хей там, на пет метра по наляво.

Няколко яки момчета го преместиха тук, защото точно това е лобното място. Две години умуваха академиците и най сетне казаха, че е тук! Викнаха ме партийните ръководители и поискаха да го направя спешно, защото наближаваха второ юнските тържества. Да знаете какъв зор беше. Сегашният асфалтиран път го нямаше. Идваше се по стръмни пътеки. Всяка сутрин излизах от с. Паволче, където ми бяха дали квартира, и хващах пътеката за насам. Пък се случи и едно лошо време, дъжд, едва по три букви можех да издялам на ден и се прибирах мокър по тъмно. Ама бях млад, нищо не ме плашеше.

Погледнах тоя, вече възрастен човек с уважение, защото и аз бях хванал малко от онова време, когато преди да построят шосето от с. Челопек по цял час пълзяхме по старата пътека от с. Паволче нагоре до в. Околчица.

– И как си работил в тоя дъжд?

– Бяха ми опънали една палатка, но си беше мокро, как да ви кажа, беше много трудно, но го завърших навреме, няма да го разберете.

Спомних си за двете момичета, които видяхме преди малко и се съгласих с него. Времената сега са други.

– Като гледам надписа, доста се е наклонил! – продължи бай Цвятко. Трябва да се повдигне малко камъкът от дясно и да му се подложи нещо. Сега не мога да пипам цветята, за да видя колко сантиметра му трябват, но трябва да се направи.

– Къде си сега, че не те виждаме по Враца?

– Ами на село съм си, във Вировско. Жената повече е там, а аз прескоча за ден два в града, до ателието. Там е малкия ми син. Той ми е наследил професията, а големия е в София. Минете някой път де, там съм всеки вторник.

– Какво правиш на село, бай Цветко?

– Пенсионерна работа бе момчета, мотиката играе та пушек се вдига.

Устата му е пресъхнала. Вадя от раницата бутилката с вода за да го почерпя. Като чу, че водата е изворна отпи с удоволствие и продължи.

– Това дете построиха тия бунгала толкоз близо до паметника е голяма грешка! Вечер като светнат се вижда от всякъде. Вместо да свети паметника светят заведенията. Трябва да ги преместят от там.

– Трудна работа бай Цветко, бизнес време е сега.

– Паметникът трябва да се осветява вечер от прожектори. Той затова е изграден там, за да се вижда от цялата долина. Трябва паметника да свети, а не заведенията. Колко му е, някой вечер от ресторанта да включи ключа. Във Враца има патриотични бизнесмени. Все някои ще заделят по някой лев за да помогнат да се направи осветлението. Добре ли е реконструиран какво ще кажете?

Не зная защо ни зададе този въпрос. Дали защото искаше да чуе мнението ни като неспециалисти, или за нещо друго.

Отговорих му утвърдително, макар че за себе си не бях сигурен в това. Преди няколко минути го оглеждахме но си личеше, че не е имало мерак в работата на съвременните майстори. Дали пак липсата на пари или бързината е попречила, не зная.

– А тука, до лобното място трябва да се постави един висок пилон на който в бележити дни да се вее българското знаме! Два са туристическите обекти с които Враца е известна, пещерата Леденика и връх Околчица. Трябва да се мисли за тях! Пари няма за нищо и моята пенсия не ми достига, но за такива неща не трябва да се жалят пари. Те възпитават младите.

Поставихме нашите скромни букетчета на камъка до другите букети. Поседяхме още малко, умълчани, всеки с мислите си. Слънцето напичаше силно. Бай Цвятко взе бастунчето си и тежко се изправи. Дойде време да се разделяме.

– Аз ще тръгна надолу. Тая пътека към долината е по-лека, няма камънак и се върви все надолу, хайде с мен!

– За съжаление нашата посока е друга. Трябва да се върнем обратно, че ще хващаме пътеката за Враца. Имаме желание да слезем през

водопада.

– Е, със здраве момчета! Дано съм жив и догодина да дойда пак тук. На тринайсети, тоя месец правя 75 години. Ама мисля, че ще намеря сили и за догодина.

Сбогувахме се като със стар приятел. Възрастният скулптор се запъти надолу, накуцвайки, по пътеката за долината Йолковица. Сигурно щеше да се качи на някой претъпкан автобус за връщане. А ние тръгнахме пеша обратно, под прежурищото слънце по посока за водопада Скакля.

КРАЙ

© 2000 Алекс Болдин

Източник: Авторът

Разпространява се при условията на лиценза „Криейтив Комънс – Признание –
Некомерсиално – Без производни“ версия 2.5 (CC-BY-NC-ND version 2.5)

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2957>]